

22.4.2004

Opetusministeriö
Taideteollinen korkeakoulu

TAIDETEOLLISEN KORKEAKOULUN TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2003

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tänään päättänyt antaa Taideteollisen korkeakoulun tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2003 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä opetusministeriölle että Taideteolliselle korkeakoululle. Tarkastuksen ovat suorittaneet ylitarkastaja Elina Perkiö-Nieminen (27.2.2004 asti) sekä (9.3.2004 alkaen) ylitarkastaja, JHTT Klaus Krokfors ja ylitarkastaja Pekka Luosujärvi. Tarkastusta on valvonut tarkastuspäällikkö Hannu Taunula.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut Taideteollisen korkeakoulun tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja muuhun laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen perusteella esitetään seuraavaa.

TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja laskelmien tarkastelu

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Tilinpäätöslaskelmat koostuvat talousarvion toteutumalaskelmasta, tuotto- ja kululaskelmasta sekä taseesta. Talousarvion toteumalaskelma sekä tuotto- ja kululaskelma on tarkastuksessa todettu laadituiksi säännösten mukaisesti, paitsi että toimintamenomomentin määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti kotimaisten rekisteröimättömien ja rekisteröityjen yhdistysten tukemiseen noin 4 000 euroa. Kirjanpidon varhainen sulkeminen on lisäksi aiheuttanut tili-

vuodelle 2003 suoriteperusteella kuuluvien palkkojen ja eräiden muiden kustannusten kohdistumista tilivuodelle 2004 yhteensä noin 74 000 euroa. Nämä erät olisi tullut ottaa huomioon tuotto- ja kululaskelmassa, talousarvion toteumalaskelmassa ja taseessa.

Tiliviraston taseeseen sisältyy valuuttatilikirjauksiin liittyvä noin 120 000 euron suuruinen taseen loppusummaa kasvattava virhe, josta on kuitenkin mainittu tilinpäätöksen liitteessä 19. Kyseinen erä sisältyy sekä saamisiin että rahoitusomaisuuteen ja vastaavasti velkoihin kahteen kertaan. Tilivirasto on lisäksi käsitellyt vuositulona ja -kuluna sekä tuotto- ja kululaskelmassa että talousarvion toteumalaskelmassa kulkukorteista ja -avaimista saamiaan palautettavia korvauksia, vaikka kyseiset suoritukset ovat luonteeltaan velkaa. Näiden suoritusten nettokertymä vuosina 2002-2003 on ollut yhteensä noin 10 000 euroa. Tarkastuksessa on myös havaittu, että korkeakoulun tukisäätiölle on säätiön perustamisen jälkeen vuonna 1994 siirretty Taideteollisen korkeakoulun hallinnassa olleiden kolmen rahaston varat noin 6 000 euroa vastikkeettomasti ja ilman erillistä lupaa, joten myös nämä varat ja niistä mahdollisesti kertyneet tuotot puuttuvat tiliviraston taseesta. Muutoin tiliviraston tase on todettu laadituksi säädösten mukaisesti.

Taideteollinen korkeakoulu on tilivuoden 2003 aikana hyväksynyt suorituksena saatavastaan julkisen osakeyhtiön antaman vaihtovelkakirjalainan määrältään 7 181,62 euroa tarkoituksena turvata saatavansa. Vaihtovelkakirjalaina on sittemmin tilivuoden 2004 aikana konvertoitu osakkeiksi. Tähän järjestelyyn olisi tarvittu oikeutus valtiosta talousarviossa.

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitetyt tiedot on tarkastuksessa todettu esitetyiksi talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla lukuun ottamatta liitettä 8, jossa ei ole esitetty Taideteollisen korkeakoulun taseeseen kirjattujen rahastojen omistamia asunto-osakeyhtiö-osakkeita.

Tilinpäätösasiakirjassa on esitetty tilinpäätöslaskelmien tarkastelu talousarvioasetuksen mukaisesti.

Tuloksellisuuden kuvaus ja maksullisen toiminnan kannattavuustiedot

Tuloksellisuuden kuvauksen taloudellisuus-, tuottavuus-, kustannus- ja suoritetietojen sekä kustannusvastaavuuslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa ja edellä mainittujen tietojen perustana olevaa laskentatointia on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältävätkö tuloksellisuuden kuvaus ja kustannusvastaavuuslaskelmat olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot. Tarkastus ei ole kohdistunut tilinpäätöksen vaikuttavuustietoihin.

Tuloksellisuuden kuvauksessa esitetyt taloudellisuus-, tuottavuus-, kustannus- ja suoritiedot ovat luotettavia sekä riittäviä. Kustannusvastaavuuslaskelmissa esitetyt tiedot ovat riittäviä, mutta niitä ei voida pitää luotettavina. Tämä johtuu lähinnä työaikakirjanpidon puuttumisesta. Taideteollisella korkeakoululla on ollut vuoden 2000 tilintarkastuskertomuksesta lähtien vuosittain ilmoitusvelvollisuus toimenpiteistä työkustannusten kohdistamisen parantamiseksi kustannuslaskennassa. Aiottuja toimenpiteitä ei ole toteutettu myöskään vuonna 2003 lukuun ottamatta opettajien työaikatietojen keräämistä syksystä 2003 alkaen kahdesti vuodessa.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyysissä ja tarkastettu menetelmäkuvauksen sekä tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä.

Tarkastuksessa on todettu työaikakirjanpidon puutteiden lisäksi taloudellisten kokonaisuuksien hallinnan ongelma. Tämä ilmenee mm. vastuunjako, tulossopimuksia ja muita sopimuksia koskevissa menettelyissä, määrärahojen käyttöä koskevien linjausten puutteina sekä sisäisinä budjettipoikkeamina ja määrärahanylityksinä. Taloushallinnossa ongelma näkyy monenlaisina omaisuuden hallinnan ja muun sisäisen valvonnan aukkoina sekä joidenkin kirjanpidon tilien käytön epämääräisyytenä. Lisäksi sisäisen valvonnan puutteena on toimintamenomäärärahan käyttö tuen luonteisiin siirtomenoihin yhdistyksille ilman momentin perusteluissa olevaa oikeutusta.

Taideteollinen korkeakoulu ei ole noudattanut kaikkia julkisia hankintoja koskevia säädöksiin perustuvia velvoitteita kuten asianmukaista kilpailuttamista. Irtaimiston hajautettua seuranta- ja inventointikäytäntöä ei voi pitää riittävänä. Tarkastuksessa on havaittu myös tileistäpoistoja koskevia virheellisiä menettelyjä.

Opetusministeriö on teettänyt Valtiontalouden tarkastusviraston toivomuksesta Taideteollisen korkeakoulun LUME-innovaatiokeskus-hankkeeseen erityistilintarkastuksen. Erityistilintarkastus on kohdistunut LUME-innovaatiokeskuksen rakennusvaiheeseen ja varustamiseen vuosina 1998-2001 liittyviin toimiin. Asia on kesken ja sen selvittelyä jatketaan opetusministeriössä.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuun ottamatta toimintamenomäärärahan käyttämistä noin 4 000 euroa talousarvion vastaiseen tarkoitukseen sekä talousarviolain 15.2 §:n tarkoittaman maksullisen toiminnan vuosituloksen luotettavuutta. Sisäinen valvon-

ta ei ole myöskään talousarviolain 24b §:n eikä talousarvioasetuksen 69 §:n edellyttämällä tasolla.

Taideteollinen korkeakoulu on tilivuoden 2003 aikana hyväksynyt suorituksena saatavastaan julkisen osakeyhtiön antaman vaihtovelkakirjalainan määrältään 7 181,62 euroa tarkoituksena turvata saatavansa. Vaihtovelkakirjalaina on sittemmin tilivuoden 2004 aikana konvertoitu osakkeiksi. Tähän järjestelyyn olisi tarvittu oikeutus valtion talousarviossa.

ILMOITUSVELVOLLISUUS TARKASTUSVIRASTOLLE

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5.1 §:ään perustuen Taideteollisen korkeakoulun tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 16.8.2004 mennessä, mihin konkreettisiin toimenpiteisiin se on ryhtynyt laskentatoimensa parantamiseksi erityisesti työkustannusten kohdistamisessa sekä suoriteperusteen nykyistä tarkemman noudattamisen ja taseen sekä tuotto- ja kululaskelman oikeellisuuden varmistamiseksi.

Taideteollisen korkeakoulun tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle myös LUME-innovaatiokeskuksen rakentamisvaiheeseen ja varustamiseen vuosina 1998-2001 liittyviä toimia koskevan, tarkastusviraston toivomuksesta opetusministeriön tilaaman erityistilintarkastuksen aiheuttamista ja muutoinkin sisäisen valvonnan parantamiseksi tarkoitettuja toimenpiteistä.

Tarkastusneuvos, JHTT

Erkki Mäki-Ranta

Ylitarkastaja, JHTT

Klaus Krokfors

TIEDOKSI Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Opetusministeriön kansliapäällikkö
Taideteollisen korkeakoulun rehtori
Taideteollisen korkeakoulun hallituksen jäsenet
Valtiokonttori